

	ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ	Број:
		10/7-2-31
	ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ	Датум:
07. 10. 2015.		

Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу
подносимо следећи извештај:

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ:

1. Састав комисије:

1. Др Бобан Арсенијевић, ванредни професор
2. Др Татјана Пауновић, редовни професор
3. Др Мирјана Илић, доцент

2. Одлука Већа департмана за српски језик број 10/7-2-17 од 16. јуна 2015..

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

1. Име, име једног родитеља, презиме
Јелена Славољуб Стојковић
2. Година уписа на мастер академске студије
2014/2015.
3. Назив студијског програма
Мастер академске студије филологије (модул српски језик)

III НАСЛОВ МАСТЕР РАДА:

Слоговне језичке игре: стварање новог језика или ослобађање старог?

IV ПРЕГЛЕД МАСТЕР РАДА:

Мастер рад Јелене Стојковић насловљен **Слоговне језичке игре: стварање новог језика или ослобађање старог?** Написан је на 120 страна стандардно форматираног текста, и састоји се од шест поглавља и уобичајеног пратећег материјала. Рад се применом савремених фонолошких теорија бави проблемом природе шатровачког језика и његовог односа са језиком из кога настаје, као и неким општим социолингвистичким питањима везаним за околности његовог настанка и његове употребе. Рад комбинује експерименталну, корпусну и интроспективну методу, као и методе моделовања који припадају теорији оптималности и теорији кореспонденције. Корпус коришћен у раду представља комбиновани корпус ранијих истраживања обogaћен додатним материјалом прикупљеним на интернет станама чија је тема управо коришћење шатровачког језика. Експериментални део је заснован на акустичкој анализи секвенци шатровачког језика изговорених од страни говорника који овај језик активно употребљавају. На увидима стеченим овим путем, проведено је фонолошко моделовање, и изведени су закључци и о природи шатровачког, али и о фонолошким особинама српског језика, попут статуса полугасника, природе слоготворних сонаната или слоговне и просодиске организације карактеристичне за српски језик. Рад поделу говорника према неким фонолошким особинама у употреби шатровачког доводи у везу са социјалним факторима, пре свега мотивом за употребу шатровачког, успостављајући тиме занимљиву везу између структурних, граматичких аспеката језика и социјалних фактора.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА МАСТЕР РАДА:

Након ових уводних напомена, у којима је дата шира слика о истраживању, о релевантности теме, питањима на која ће се рад усредсредити и оквирни преглед ранијих истраживања, рад прелази на успостављање методологије, односно на опис експерименталних аспеката истраживања, као и теорија које су коришћене за фонолошко моделовање, теорије оптималности и теорије кореспонденције. Оба дела су јасно написана, садрже релевантне информације које читаоцу омогућују да се на прави начин сусретне са конкретнијим питањима, подацима и дискусијама у остатку рада, и смештају рад у шири научни оквир. У трећем поглављу прелази се на детаљније разматрање појма језичке игре (лудлинга) кроз преглед радова о језичким играма као појави и односу природног језика према лудлингу. Рад се потом бави друштвеним факторима који утичу на појаву алтернативних језика као што су језичке игре (одељак 3.1), и детаљнијим прегледом досадашњих истраживања језичких игара у свету и код нас (одељак 3.2). Основни принципи шатровачког као процеса премештања слогова дати су у одељку 3.3, са посебним акцентом на две групе говорника код којих механизми премештања функционишу на унеколико различит начин. Ово је поглавље јасно написано, презентација ранијих истраживања и простор посвећен сваком од њих сразмеран је њиховој релевантности за сам рад као и њиховом доприносу теорији, а друштвени фактори од значаја за шатровачки и фонолошки механизми којима се шатровачки језик генерише описани су на прецизан, формалан и емпиријски адекватан начин. Рад има две веће аналитичке целине, које представљају централни део рада, и у којима рад даје свој допринос актуелној теорији: фонолошку (засновану на корпусној анализи, поглавље 4) и акустичку (засновану на експерименталној анализи, поглавље 5). Фонолошка

анализа се заснива на теорији оптималности, последњих деценија најраспрострањенијем и најшире прихваћеном приступу фонологији у свету, и теорији кореспонденције као њеном деривату. Обе теорије су исправно представљене и сврсисходно употребљене. Акустичка анализа је нажалост заснована на ограниченом броју примера, који није дозволио дубљу статистичку анализу (треба напоменути да би шири експериментална анализа сама била довољна за тему мастер рада, а да у контексту одабране теме и концепције рада, и само укључивање акустичке анализе представља значајан квалитет рада), али и као такав, на нивоу контрастирања код појединачних говорника, дао је основ за вредне и занимљиве закључке. Закључак на јасан и веродостојан начин износи најважније доприносе емпиријске и теоријске рада.

1. ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Анализа језичке игре понуђена у раду може се сумирати на неколико нивоа. На фонолошком нивоу, указано је на сличности и разлике у формалним ограничењима која управљају слоговном и прозодијском структуром у два типа шатровачког. Заједничке одлике, попут епентезе /ə/, кратког акцента на првом вокалском слогу и иницијалног силабичног /p/ код шатроизовања изворно једносложних форми, представљају лингвистичке маркере ове језичке игре у односу на изворни код.

Први препознати тип, игровни шатровачки, подсећа на француски *верлан*, јер се приликом генерисања својих низова ослања на структуру инпут-језика, коју након шатроизације минимално попуњава неутралним елементима. У низовима игровног шатровачког важе исти принципи структуре слогова као и у инпут-језику, а одступања у виду епентезе /ə/ јављају се само онда када би се у супротном одступило од шатроизације или брисали сегменти из низа, што указује на низак утицај интенционалности говорника на језичку игру и висок степен верности изворном коду.

Други тип, арго-шатровачки, сличнији је јапанском *ZG*-у, јер има јединствено правило шатроизације: нема финалних консонаната у низовима. Одступања од структуре инпут-језика приликом неисцрпног премештања јасна су и упадљива у генерисању низова, али и та „искривљена“ структура нових форми почива на истим прозодијским принципима који важе у инпуту. Законитости које важе у овом типу шатровачког могу бити и илустрација језичке структуре уопште, показатељ колика је међусобна повезаност свих елемената језичке структуре, да једна ситна измена као што је задирање у границе слога може имати велике последице на целокупно устројство система.

Из социалингвистичког угла, хипотеза је да целокупна структура представља последицу једног одабира који прави корисник језичке игре: жели ли да се низ завршава вокалом или консонантом, то јест, хоће ли поштовати границе слогова које му налаже ментална граматика матерњег језика или ће им се успротивити. Корисници шатровачког арга се одлучују на виши степен одступања, што као последицу има стварање силабичних сонаната који као полуслогови егзистирају на

левим ивицама форми, неакцентовани, зависни од артикулационог апарата говорника који ће их изговорити као слабе сонантске шуме, подупрти вокалским елементом [ə], или потпуно избрисати из низа.

И прозодијска структура и артикулационе карактеристике описане у раду јасно говоре да овакви гласови нису природни лингвистичком механизму инпут-језика и да штрче из ње. Испадање ових гласова, назначено је, се може схватити и као последица лексикализације форми, што се огледа у губљењу потребе за чувањем тесне везе новостворених форми са формама у природном језику. Иако функционишу по сопственим принципима, мање или више удаљеним од изворног кода, ове форме су саме по себи семантички празне – уколико се прекине веза са изворном формом, и нова форма престаје да постоји.

Акустичке слике свих гласова специфичних за шатровачки игровни тип и арго указују на то да се јединице лингвистичке структуре перципирају и изговарају на потпуно исти начин као у природном језику, с тим да нове позиције у којима се јављају шире спектар алофона које гласови могу имати, те се тако /a/ може редуковати до /ə/, а сви сонанти могу служити као језгра слогова када нема бољег прозодијског решења. Ово су својства позната и инпут-језику, али се налазе на маргинама његовог система. Према аутору, у складу са положајем својих корисника у друштвеном систему у којем функционише природни језик, све што има маргиналан статус у новом систему жели да заузме централно место.

2. ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Рад је писан јасним и естетски дотераним научним стилом. Организован је на начин који одговара садржају и чини рад лако читљивим. Резултати истраживања, од емпиријских до теоријских, дати су на пријемчив и методолошки добро постављен начин. Резултати су моделовани и тумачени у складу са највишим научним стандардима, и допринос су не само опису српског језика и његових деривата, већ и фонолошкој и социолингвистичкој теорији уопште.

3. КОНАЧНА ОЦЕНА МАСТЕР РАДА

Да ли је теза урађена у складу са образложењем наведеним у пријави теме

Теза у потпуности одговара образложењу у пријави теме.

Да ли теза садржи све битне елементе

У тези су на одговарајући начин заступљени сви стандардни аспекти завршног рада мастер студија.

По чему је теза оригиналан допринос науци

Као што је већ наглашено, главни допринос рада може се разожити у неколико равни. Методолошки, рад представља и примењује на материјал шатровачког доминантни теоријски приступ у фонологији, док се емпиријски ослања и на корпусни и на експериментални метод прикупљања података. Емпиријски, рад у јединствени корпус

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

Број:

1017-2-31

Датум:

07.10.2015.

окупља корпусе ранијих истраживања, и обогаћује их новим материјалом. Социолингвистички, препознаје међусобну кореспонденцију две поделе, једне на нивоу граматике шатровачког, и друге на нивоу социјалне контекстуализације његове употребе. Најзад, рад се бави важним дескриптивним и теоријским питањем успостављеним у ранијој литератури: каква је улога вокала шва у шатровачком и у српском језику, и шта нам то говори о њиховим фонолошким системима.

Недостаци тезе и њихов утицај на резултат истраживања

Недостаци који би утицали на квалитет тезе нису уочени.

VI ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене тезе, комисија предлаже Наставно-научном већу Филозофског факултета у Нишу да **прихвати** мастер рад **Слоговне језичке игре: стварање новог језика или ослобађање старог?** и одобри јавну одбрану рада кандидату Јелени Стојковић.

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. Др Бобан Арсенијевић, ванредни професор

2. Др Татјана Пауновић, редовни професор

3. Др Мирјана Илић, доцент